

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
НАПНУ Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Національний університет
«Львівська політехніка»
Інститут права, психології та інноваційної освіти,
кафедра педагогіки та інноваційної освіти
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Черкаський національний університет ім.Б.Хмельницького**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ І
ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ В ОСВІТНЬОМУ ТА НАУКОВОМУ
ПРОСТОРІ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
V Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції**

4 листопада 2022 року

МУКАЧЕВО

УДК 373.2(063)

А 43

Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі : збірник тез доповідей V Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 4 листопада 2022 р., Мукачєво / Ред.кол.: Т.І.Бондар (гол.ред.) та ін. – Мукачєво : МДУ, 2022. – 319 с.

**Рекомендовано до поширення в мережі Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол №9 від «21» листопада 2022 р.)**

Рецензенти:

Фізеші О.Й. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту Мукачівського державного університету.

Атрощенко Т.О. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту Мукачівського державного університету.

У збірнику вміщено тези доповідей V Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі». Учасники конференції розкривають проблеми педагогічної освіти та розвитку особистості, використання новітніх технологій та інновацій в освіті, виховання особистості в контексті сучасної освітньої парадигми, особливості психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців до реалізації завдань компетентнісного підходу в освітньому процесі, дидактико-методичного супроводу компетентнісно орієнтованого навчання у початковій школі, сучасного стану та перспективи розвитку дошкільної освіти в Україні, теорії і практики управління освітою, історії педагогіки.

Видання призначено для науковців, викладачів, аспірантів, студентів педагогічних навчальних закладів, працівників системи освіти.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, що надана в рукописах, та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, розглянуті на конференції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

Редакційна колегія:

Бондар Т.І. – д. пед. наук, професор, завідувач кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту.

Добош Олена Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Іванова Вікторія Вікторівна – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Пинзеник Олена Мафтеївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Фенцик Оксана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Швардак Маріанна Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

ЗМІСТ
РОЗДІЛ 1

ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ

<i>Михайло Барко</i>	11
РОЗВИТОК САМОСТІЙНОСТІ УЧНІВ У ДРУГОМУ КЛАСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	
<i>Наталія Башавець, Ірина Баранова</i>	14
ВПРОВАДЖЕННЯ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ	
<i>Любов Біган, Маріанна Горват</i>	18
АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ІДЕЙ ТОЛЕРАНТНОСТІ В ДИСКУРСІ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	
<i>Любомир Брижак</i>	23
ЗМІСТ ТЕРМІНОПОНЯТТЯ «НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ»	
<i>Мирослава Газдик</i>	26
ЗНАЧИМІСТЬ ПРАКТИЧНО-ДІЯЛЬНІСНОГО КОМПОНЕНТА У СФОРМОВАНOSTІ ГОТОВНОСТІ ДО МАЙБУТНІХ ОПЕРАТОРІВ З ОБРОБКИ ІНФОРМАЦІЇ ТА ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
<i>Любов Дольнікова</i>	31
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТРАКТУВАННЯ ВІДМІННОСТЕЙ ПРОЦЕСІВ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ ТА ОПАНУВАННЯ ВМІНЬ	
<i>Федір Загура, Наталія Мукан</i>	34
ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ НАУКОВО- ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ: ДОСВІД НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»	
<i>Людмила Керенович, Марія Кузьма-Качур,</i>	37
СПОСТЕРЕЖЕННЯ ТА СПОСТЕРЕЖЛИВІСТЬ ЯК ПЕДАГОГІЧНІ КАТЕГОРІЇ	
<i>Мирослава Кохан, Марія Кузьма-Качур,</i>	40
САМОКОНТРОЛЬ ТА ЕТАПИ ЙОГО ФОРМУВАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	
<i>Крістіан Луца</i>	42
РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
<i>Аліна Мотря, Наталія Лалак</i>	45
ФОРМУВАННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ	
<i>Діана Синичка, Маріанна Горват</i>	50
ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	
<i>Іванна Скоблей, Марія Кузьма-Качур</i>	55
ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ: СУТНІСНА	

ХАРАКТЕРИСТИКА

РОЗДІЛ 2 НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ

<i>Олена Бобирєва</i>	58
МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ У ФОРМУВАННІ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ	
<i>Тімеа Гонак, Марія Кузьма-Качур</i>	62
МІЖПРЕДМЕТНА ІНТЕГРАЦІЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	
<i>Наталка Лібак</i>	64
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
<i>Катерина Мовчан, Ніколетта-Єлізавета Будяненко</i>	67
БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА	
<i>Діана Олексій, Любов Фенчак</i>	69
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ У ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ	
<i>Володимир Орбан</i>	72
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЦИФРОВИХ СИСТЕМ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ	
<i>Ганна Побірченк, Олександра Побірченко</i>	77
ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЄКТІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ З МАТЕМАТИКИ В ОБ'ЄДНАНИХ АРАБСЬКИХ ЕМІРАТАХ	
<i>Марія Фенчак, Любов Фенчак</i>	79
ОНЛАЙН – ПАРТНЕРСТВО З БАТЬКАМИ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ЯК ВИМОГА СУЧАСНОСТІ	
<i>Артем Чуйков, Тетяна Курінна</i>	83
ВІРТУАЛЬНА ДОШКА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ	
<i>Юліанна Юхта</i>	88
НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ	
<i>Михайло Яцура</i>	91
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ДОЦІЛЬНІСТЬ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО МЕНЕДЖЕРА	

РОЗДІЛ 3
ПРОБЛЕМИ ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ В КОНТЕКСТІ
СУЧАСНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ

<i>Сергій Пішун</i>	95
АКСІОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ЯК ВЕКТОР У РЕАЛІЗАЦІЇ	
ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ	

РОЗДІЛ 4

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ КОМПЕТЕНТНІСНОГО
ПІДХОДУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

<i>Тетяна Атрощенко, Оксана Попович</i>	97
ХАРАКТЕРИСТИКА ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК	
ІНДИКАТОРА ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ	
ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	
<i>Олена Добош</i>	101
ДИСЦИПЛІНА «МЕТОДИЧНА РОБОТА В ЗАКЛАДАХ	
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ» В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ	
ФАХІВЦІВ ЗДО	
<i>Галина Гудачок</i>	104
ФОРМУВАННЯ ПРОГНОСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	
<i>Наталія Ільканич, Мирослава Томашевська</i>	106
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ	
ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	
<i>Вікторія Качмар, Надія Брижак</i>	109
ВИЗНАЧЕННЯ ІНТЕРАКТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	
<i>Антоніна Микуліна</i>	112
ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО САМОСТІЙНОЮ	
РОБОТОЮ ЗДОБУВАЧІВ	
<i>Андрея Молнар-Чатлош</i>	117
ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ	
У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ УГОРЩИНИ	
<i>Ілона Фегер, Мирослава Томашевська</i>	120
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ	
МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ У ЗАКЛАДАХ ВИШОЇ ОСВІТИ	
<i>Оксана Фенцик</i>	125
АКАДЕМІЧНЕ ПИСЬМО У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ	
МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ	
<i>Оксана Фенцик, Зореслава Станинець</i>	128
ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО	
ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ГАЛУЗІ	

У ПОЧАТКОВІ ШКОЛІ: УКРАЇНСЬКА

<i>Сергій Юшин</i>	132
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ КЕРІВНИКА ЯК ПЕРЕДУМОВА РЕАЛІЗАЦІЇ ЙОГО КАР'ЄРНИХ ПРАГНЕНЬ	
РОЗДІЛ 5	
ДИДАКТИКО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД КОМПЕТЕНТНІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	
<i>Доменіка Кирлик</i>	137
ПРОБЛЕМНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	
<i>Катерина Резнікова</i>	139
ЛІТЕРАТУРНА САМООСВІТА: ЧИТАННЯ ЯК ВИХОВАННЯ ДУХОВНОСТІ СУЧАСНОЇ ОСОБИСТОСТІ ШКОЛЯРА БАЗОВОЇ ШКОЛИ В УКРАЇНІ	
<i>Людмила Ющик</i>	142
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	
РОЗДІЛ 6	
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ, СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	
<i>Христина Барна</i>	146
ВИКОРИСТАННЯ АРТИКУЛЯЦІЙНОЇ ГІМНАСТИКИ У ПОДОЛАННІ МОВЛЕННЄВИХ ПОРУШЕНЬ	
<i>Клавдія Дзеджера, Оксана Грищенко</i>	149
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПРАКТИЧНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ	
<i>Вікторія Іванова, Вікторія Деяк</i>	153
ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ ДО РОЗУМІННЯ ТА ТЛУМАЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ	
<i>Вікторія Іванова, Тетяна Муха</i>	156
ФОРМУВАННЯ ВАЛЕОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК СОЦІАЛЬНО- ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	
<i>Оксана Кас'яненко, Вікторія Данчо, Юлія Ладжун</i>	161
ВИХОВАННЯ ЗВУКОВОЇ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ ЯК ПРОБЛЕМА ДОШКІЛЬНОЇ ЛІНГВОДИДАКТИКИ	
<i>Оксана Кас'яненко, Єлена Одошевська</i>	165
ФОРМУВАННЯ У СУСПІЛЬСТВА ТОЛЕРАНТНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ОСІБ ІЗ ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ	

ПОТРЕБАМИ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

<i>Оксана Кас'яненко, Жужанна Товт</i>	168
РОЗВИТОК ЗВУКОВОЇ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ ЗАСОБАМИ ПОЕТИЧНОГО СЛОВА	
<i>Антоніна Микуліна, Даша Паренко</i>	172
ВПЛИВ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА НА ОБРАЗОТВОРЧУ ДІЯЛЬНІСТЬ ДОШКІЛЬНИКІВ	
<i>Антоніна Микуліна, Мар'яна Шуберт</i>	176
МЕТОДИКА ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ВИТИНАНКОЮ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	
<i>Катерина Михайлова, Надія Волошин</i>	180
МОНІТОРИНГ СФОРМОВАНOSTI ПРИРОДНИЧО-ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДОШКІЛЬНИКІВ	
<i>Вікторія Пеняк, Наталія Лалак</i>	184
ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ АРТ-ТЕРАПІЇ У РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	
<i>Олена Пинзеник</i>	189
ФОРМУВАННЯ ПРИРОДНИЧО-ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	
<i>Надія Русин, Анна Штраус</i>	195
ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ОСНОВ МОРАЛЬНИХ ВІДНОСИН У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	
<i>Надія Русин, Наталія Сігеті</i>	201
МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗКУЛЬТУРНОГО ДОЗВІЛЛЯ З РОДИНАМИ ДОШКІЛЬНИКІВ	
<i>Надія Русин, Яна Арделан</i>	204
ІНТЕРАКТИВНІ ІГРИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УЯВЛЕНЬ	
<i>Черепаня Наталія, Вінер Мирослава</i>	207
ВИКОРИСТАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ІГОР У РОЗВИТКУ ДОПИТЛИВОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	
<i>Наталія Черепаня, Світлана Власюк</i>	211
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ УМОВИ ОПТИМІЗАЦІЇ АДАПТАЦІЇ ТА ОЗДОРОВЛЕННЯ ДІТЕЙ В УМОВАХ ЗДО	
<i>Наталія Черепаня, Бобрушкко Наталія</i>	216
АПЛІКАЦІЯ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ДРІБНОЇ МОТОРИКИ РУК ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	
РОЗДІЛ 7	
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ	
<i>Тетяна Гичка, Маріанна Швардак</i>	220
АЛГОРИТМ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ	
<i>Яна Далекорій, Маріанна Швардак</i>	222
ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО	

КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Андрея Йокоб 224
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Катерина Клованич, Маріанна Швардак 227
ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ІННОВАЦІЙНОГО
УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ

Наталія Лалак, Станіслав Пуга 229
ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО КЕРІВНИКА ЗЗСО

Тетяна Фоменко, Маріанна Швардак 234
ІННОВАЦІЇ ЯК ШЛЯХ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ

РОЗДІЛ 8

ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Інна Гафинець 237
ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПИТАНЬ
РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІКИ ТА МЕТОДИКИ ПОЧАТКОВОЇ
ОСВІТИ В УКРАЇНІ (ПОЧ. ХХІ СТОЛІТТЯ)

Беата Гейдер 241
СУЧАСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНУ
ДІЯЛЬНІСТЬ О.Я. САВЧЕНКО

Христина Пушкаш 245
ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ БЛАГОДІЙНИХ ТОВАРИСТВ ТА
ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ЗАКАРПАТТІ ПЕРШОЇ
ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ

Сабіна Шкріба 250
ЗНАЧУЩІСТЬ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ У ДОСЛІДЖЕННЯХ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПЕРСОНАЛІЙ

РОЗДІЛ 9

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Тамара Бондар 254
ДОШКІЛЬНА ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА В УМОВАХ ВОЄННОГО
СТАНУ В УКРАЇНІ

Кристина Михайлович 259
СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ІНТЕГРАЦІЯ» В ПЕДАГОГІЧНОМУ
ДИСКУРСІ УГОРЩИНИ

Єлена Одошевська, Оксана Фенцик 262
ГОТОВНІСТЬ ПЕДАГОГА ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ З
ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ: СУТНІСТЬ
ПРОБЛЕМИ

<i>Ірина Садова, Ярослав Богоніс</i>	265
СОФІЯ РУСОВА ПРО ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	
<i>Тетяна Савко</i>	268
ЗАЛУЧЕННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В ГІРСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ	
<i>Лілія Свальявчик, Фенчак Любов</i>	271
ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ АСИСТЕНТА ВЧИТЕЛЯ ІНКЛЮЗИВНОГО КЛАСУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	
<i>Оксана Чекан, Аліна Медвідь</i>	276
ПРОФІЛАКТИКА МОВЛЕННЄВИХ ПОРУШЕНЬ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	
<i>Оксана Чекан</i>	279
РОЗВИТОК ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
<i>Оксана Чекан, Катерина Химинець</i>	281
ЛОГОРИТМІКА ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЄВИХ ВІДХИЛЕНЬ У ДІТЕЙ ІЗ ЗАЇКАННЯМ	
РОЗДІЛ 10	
ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ: ТЕОРІЯ, МЕТОДИКА, ПРАКТИКА (до 100-річчя Всеукраїнського науково-педагогічного журналу «Рідна школа»).	
<i>Василина Бердар</i>	284
МЕТОДИЧНА РОБОТА ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАКАРПАТТЯ В ХХ СТОЛІТТІ В МАТЕРІАЛАХ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПЕРІОДИКИ	
<i>Ірина Дубровіна</i>	289
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІВ-ОРГАНІЗАТОРІВ У КОНТЕКСТІ САМООСВІТИ	
<i>Олександр Міхно, Тетяна Полюхович,</i>	293
ДО 100-РІЧЧЯ ЖУРНАЛУ «РІДНА ШКОЛА»: ГОЛОВНІ РЕДАКТОРИ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ВІРТУАЛЬНОЇ ВИСТАВКИ НА САЙТІ ПЕДАГОГІЧНОГО МУЗЕЮ УКРАЇНИ)	
<i>Олена Отич</i>	299
ІНСТИТУЦІЙНІ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ	
<i>Крістіна Староста</i>	303
ПИТАННЯ ЗМІСТУ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ НА СТОРІНКАХ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПЕРІОДИКИ ЗАКАРПАТТЯ МІЖВОЄННОГО ПЕРІОДУ	

Елена Одошевська
здобувачка першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти,
спеціальність 016 «Спеціальна освіта. Логопедія»,
Мукачівський державний університет
Оксана Фенцик
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки дошкільної,
початкової освіти та освітнього менеджменту,
Мукачівський державний університет

ГОТОВНІСТЬ ПЕДАГОГА ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ: СУТНІСТЬ ПРОБЛЕМИ

Відповідно до сучасних освітніх концепцій, висококваліфікований вчитель є агентом змін традиційного освітнього середовища. Через стрімке впровадження інклюзивної практики в закладах загальної освіти, актуальною постає проблема готовності вчителя до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. Чимало дослідників на сучасному етапі досліджували цю проблему, серед них: Бондар В., Гноєвська О., Давиденко Г., Далингер В., Демченко І., Кузава І., Кузьмичева Т., Ленів З., Лещій Н., Лук'яненко М., Мартинщук М. та ін. Проте на сьогодні педагоги у своїй практичній діяльності стикаються з великими труднощами під час роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

Інклюзивне навчання — система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахуванні багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників [3]. У структурі готовності вчителя працювати з дітьми з особливими освітніми потребами виокремлюють два компоненти: фаховий та психологічний.

Безперечно, як і в будь-якій сфері, в першу чергу успішність оволодіння професією вчителя базується на ґрунтовній та якісній теоретичній підготовці, що здійснюється закладами вищої освіти.

У своїх дослідженнях Альохіна С. зазначила, що готовність педагога

працювати в умовах інклюзивної освіти визначається, зокрема, оволодінням основ корекційної педагогіки та психології [1]. Корекційна педагогіка (дефектологія) – наука про психофізіологічні особливості розвитку дітей із фізичними та психічними вадами, закономірності їхнього виховання, освіти та навчання [4, с. 13]. Вивчення особливостей кожної категорії дітей, що мають психофізичні порушення, дає змогу майбутнім спеціалістам визначити для себе цікавий напрямок роботи, який надалі захочеться вивчати детальніше. Не менш важливим, як було зазначено, є набуття теоретичних знань у галузі психології. Зокрема, здобувачів ознайомлюють із психічними явищами, віковими нормами розвитку психіки та психологічними особливостями осіб, що мають відхилення в розвитку. Попри підготовку у закладі вищої освіти, для повноцінного професійного становлення кожен спеціаліст повинен не забувати про самоосвіту. Сьогодні завдяки новітнім технологіям можливість вдосконалювати свої фахові навички розширилася, у вільному доступі є можливість знайти безліч корисних джерел актуальної інформації.

Крім цього, здобувачі відповідно до своєї освітньої програми проходять різні види практик, набувають початкового досвіду роботи з дітьми, в тому числі й з особливими освітніми потребами. На базі закладів освіти, в яких відбувається практична підготовка, вони ознайомлюються із діяльністю досвідчених педагогів, бачать специфіку їхньої роботи, вчаться встановлювати контакт з дітьми та взаємодіяти з ними. На цьому етапі часто може проявитися наступна складова готовності працювати за обраним фахом – психологічна.

Варто зазначити, що у навчальних закладах нашої країни спостерігається значна нестача відповідних педагогічних працівників: дефектологів, логопедів, асистентів вчителя та ін. Це відбувається, зокрема, через те, що великий відсоток дипломованих вчителів не працює за спеціальністю або полишає вчительську діяльність через розчарування та невиправдані очікування тощо. Звичайно, що не кожному вчителю вдається почуватися комфортно поряд із особливими дітьми, адже на це впливає багато психологічних факторів. Отже, людина має бути достатньо вмотивованою, оскільки робота в означеному

напрямку часто передбачає відсутність швидких позитивних результатів. Безперечно, існує безліч історій про тих, кого навіть, не зважаючи на тяжкі порушення, змогли вивести на близький до нормального розвиток, проте поширеними є й протилежні випадки. Також важливу роль відіграє педагогічна майстерність, що передбачає гнучкість вчителя, його постійний творчий пошук та новітній підхід до дитини. Лиш та людина, в серці якої є справжня любов до своєї роботи, буде винахідливою та зможе знайти потрібне рішення для неможливої на перший погляд ситуації.

Безперечно, робота вчителя, а особливо в умовах спеціальної освіти, є складною та потребує фахової і психологічної готовності, що в комплексі становлять основу для успішної професійної діяльності. Педагог має бути гнучким та винахідливим для того, аби зацікавити й змотивувати дитину до продуктивної діяльності, а якщо ми кажемо про дитину, що має особливі освітні потреби, то для того, аби досягти очікуваного якісного результату, необхідно мати щире бажання віддаватися цій не простій, проте дуже важливій справі.

Список використаних джерел

1. Альохіна С. В. Готовність педагогів як головний фактор успішності інклюзивного процесу в освіті. Психологічна наука і освіта. 2011. № 1. С. 31–54.
2. Закон України «Про вищу освіту» Відомості Верховної Ради України, 2014. № 1556-VII
3. Інклюзивне навчання. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya> (дата звернення: 06.03.2018)
4. Колишкін О. В Вступ до спеціальності «Корекційна освіта»: навч. посіб. Суми, 2013. 392 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>